

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 15. maj 2020
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Sara Mia Pelzl Löhr
Sagsnr.: 2020-0030-4077
Dok.: 1465977

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1221 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 22. april 2020. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Nick Hækkerup

/

Maria Holm

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1221 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren med eksempler på domme fra de seneste tre år angive, hvilke straffe der idømmes, hvis man begår tricktyverier overfor svage og ældre medborgere, herunder om ministeren mener, at domspraksis fra de seneste tre år er udtryk for, at der idømmes en rimelig straf for denne forbrydelse?”

Svar:

1. Alle skal kunne føle sig trygge i deres hjem og i det offentlige rum, og det er en forudsætning herfor, at vi har tillid til menneskene omkring os og dem, der banker på vores dør. Jeg mener derfor, at der skal slås hårdt ned på tricktyveri, og at det skal tages særligt alvorlig, når det retter sig mod f.eks. svage og ældre eller andre grupper, der må anses for særligt udsatte.

2. Justitsministeriet har til brug for besvarelse af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”1. Rigsadvokaten skal indledningsvis bemærke, at der i politiets sagsbehandlingssystem (POLSAS) ikke findes en selvstændig gerningskode vedrørende tricktyveri begået overfor svage og ældre borgere. Det er derfor ikke muligt ved elektronisk udtræk fra POLSAS at tilvejebringe oplysninger om alle fældende domme fra de seneste tre år vedrørende tricktyverier begået over for svage og ældre borgere.

Rigsadvokaten har i stedet anmodet politikredsene og de regionale statsadvokater om at fremsende retspraksis om denne sagstype fra de seneste tre år, som embederne vurderer repræsentativ. Det skal i den forbindelse bemærkes, at oplysningerne beror på anklagernes umiddelbare kendskab til sådanne sager.

2. De regionale statsadvokater har begge oplyst til Rigsadvokaten, at de ikke kan bidrage med domme.

Samtlige politikredse har indsendt byretspraksis vedrørende tricktyverier begået på gadeplan, i butikker eller lignende samt i beboelse over for svage og ældre borgere. Rigsadvokaten har samlet set modtaget 47 domme.

Strafniveauet i de indsendte domme spænder vidt og afhænger af flere forskellige omstændigheder, herunder om kriminaliteten begås i forening, om der er mange forhold til samtidig pådømmelse, om tiltalte tidligere er straffet for ligeartet kriminalitet, hurtig recidiv, det stjalnes værdi mv.

Overordnet set vil strafudmålingen i alle tilfælde bero på domstolens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige

omstændigheder i sagen, og strafudmålingen vil derfor kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Generelt ses dog ved gennemgang af dommene, at retten i flere tilfælde i forbindelse med strafudmålingen i skærpende retning lægger udtrykkelig vægt på, at kriminaliteten retter sig mod ældre og svage borgere.

3. For så vidt angår strafniveauet for tricktyveri begået mod ældre og svage borgere på gadeplan, i butik eller lignende ses strafniveauet som udgangspunkt at ligge i omegnen af 20-30 dages fængsel. Foreligger der skærpende omstændigheder, f.eks. fordi tyveriet er begået af flere i forening, er der i flere domme dog idømt 40 dages fængsel.

Fra retspraksis kan som eksempler nævnes følgende domme:

- Retten på Frederiksbergs dom af 16. januar 2018 (afgjort som tilståelsessag). Forurettede, som var født i 1948, fik på trickmæssig vis ved lommetyveri stjålet sin pung. Tiltalte blev idømt 20 dages fængsel og udvisning.
- Københavns byrets dom af 16. maj 2018 (afgjort som tilståelsessag). Forurettede, som var født i 1940, fik på trikkignende vis stjålet en mobiltelefon, idet tiltalte lagde et menukort ned over forurettedes mobiltelefon og tog den med i menukortet. Tiltalte blev idømt 30 dages fængsel og udvisning.
- Retten i Glostrups dom af 9. marts 2017 (afgjort som tilståelsessag). Forurettede, som var født i 1942, fik på en station stjålet en pung indeholdende betalingskort. Retten lagde vægt på, at der var tale om et tricktyveri begået af flere i forening. Tiltalte blev idømt 40 dages fængsel og udvisning.
- Retten i Horsens dom af 16. juni 2018. Forurettede, som var født i 1937, fik stjålet en pung fra sit indkøbsnet, mens forurettede prøvede sko. Forholdet blev begået i forening med en ukendt medgerningsmand. Tiltalte, der tre gange tidligere ved udenretlig bøvedtagelse var straffet for tyveri, blev idømt 40 dages fængsel og udvisning.

Det ses af den fremsendte praksis, at tricktyverier ofte kombineres med efterfølgende databedrageri - eksempelvis ved at stjålne kreditkort misbruges til at foretage hævnninger. Strafniveauet for denne type sager ses som udgangspunkt at ligge i omegnen af

60 dages fængsel.

Fra retspraksis kan som eksempler nævnes følgende domme:

- Københavns byrets dom af 29. marts 2017 (afgjort som tilståelsessag). Forurettede, som var født i 1926, fik på tricklignende vis stjålet en pengekat indeholdende bl.a. et kreditkort, som efterfølgende i fem tilfælde blev misbrugt til hævnninger på samlet set ca. 17.000 kr. Tiltalte blev idømt 60 dages fængsel og udvisning. Retten lagde ved strafudmålingen vægt på antallet af overtrædelser, at de var begået i forening med to medgerningsmænd og beløbets størrelse.
- Retten i Glostrups dom af 21. september 2017 (afgjort som tilståelsessag). Forurettede, som var født i 1951, fik i 7-Elven på en station afluret sin pinkode til et betalingskort og herefter frastjålet sin pung med et kreditkort, som efterfølgende blev brugt til flere uberettigede hævnninger (nogle forsøg på hævnninger). Forholdene blev begået i forening med flere gerningsmænd. Tiltalte blev straffet med fængsel i 60 dage og udvisning.
- Retten i Esbjergs dom af 28. november 2019 (afgjort som tilståelsessag). To tiltalte havde i henholdsvis 11 og 13 tilfælde stjålet punge fra ældre mennesker i forskellige supermarkeder og efterfølgende misbrugt eller forsøgt at misbruge de stjalne hævekort. Beløbsmæssigt drejede misbrugene af hævekortene og forsøgene her på sig om i alt 60.000 kr. De tiltalte blev idømt 6 måneders fængsel og udvisning.
- Retten i Glostrups dom af 25. februar 2019 (afgjort som tilståelsessag). Tiltalte blev dømt for 31 forhold, hvoraf ni tilfælde var tyveri og databedrageri over for ældre forurettede (født i perioden fra 1926 til 1947). Tyverierne blev begået dels på gadeplan, dels i butikker og dels i de forurettedes egne boliger. Tiltalte udgav sig i tre tilfælde for at være politimand. Tiltalte blev endvidere dømt for et forhold vedrørende overtrædelse af lov om euforiserende stoffer. Retten lagde ved dommen vægt på karakteren og omfanget af kriminaliteten, at nu tiltalte flere gange tidligere var straffet for ligeartet kriminalitet, og at nogle af forholdene var begået i prøvetiden efter en løsladelse. Tiltalte blev idømt et års fængsel.
- Retten i Odenses dom af 10. december 2019. Tiltalte blev fundet skyldig i 174 forhold om tyveri og databedrageri samt forsøg herpå. Kriminaliteten blev begået i forening med medgerningsmænd. Retten fremhævede bl.a., at tiltalte og hans medgerningsmænd havde udvalgt

sig ofre, der var ældre og/eller svagelige, og at de havde haft samme fremgangsmåder ved tyveri af ofrenes danskort. Tiltalte blev idømt 2 år og 3 måneders fængsel og udvisning. Straffen blev fastsat efter straffelovens § 286, stk. 1 og 2. Retten lagde vægt på antallet af forhold og forurettede, der alle var svagelige og/eller ældre, og det samlede beløb, som tiltalte og hans medgerningsmænd havde tilegnet sig.

En tredje kategori af tricktyverier er tilfælde, hvor gerningsmanden under falske foregiverer over for en ældre eller svagelig borger skaffer sig adgang til deres beboelse.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at der ved lov nr. 1680 af 26. december 2017, der trådte i kraft den 1. januar 2018, blev indsat en ny bestemmelse i straffelovens § 276 a om indbrudstyveri.

I de tilfælde, hvor straffen for overtrædelse af § 276 a skal fastsættes efter normalstrafferammen i § 285, er der ved lovændringen forudsat en gennemgående forhøjelse af strafudmålingsniveauet for indbrudstyveri begået i beboelse, hvis der under indbruddet har befundet sig personer i hjemmet. I sådanne tilfælde skal straffen forhøjes med en tredjedel i forhold til det resultat, domstolene efter hidtidig praksis ville være nået frem til. Strafpåstanden vil i disse tilfælde som udgangspunkt være fængselsstraf i omegnen af 40 dage i førstegangstilfælde.

Bestemmelsen i § 276 a omfatter efter forarbejderne også tricktyverier, som begås ved eksempelvis at ringe på en dørtelefon og bede om at få åbnet døren under påskud af et falsk ærinde, jf. de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1. Det vil derfor som det klare udgangspunkt skulle nedlægges påstand i overensstemmelse med det forhøjede straffniveau, hvis der er tale om indbrudstyveri i form af tricktyveri.

Fra retspraksis kan som eksempler nævnes følgende domme:

- Retten i Næstveds dom af 7. december 2018. Tiltalte, der var tidligere ansat ved hjemmeplejen, udgav sig for at være ansat ved hjemmeplejen og fik adgang til forurettedes bolig, hvor tiltalte stjal porcelænsservice og sølvtøj for ca. 6.700 kr. Tiltalte, der var tidligere straffet for berigelseskriminalitet, blev idømt 30 dages fængsel. Det skal bemærkes, at gerningstidspunktet var 30. november 2017 – dvs. før ikrafttrædelsen af § 276 a.
- Retten i Næstveds dom af 21. marts 2018. To tiltalte indfandt sig under påskud af at være plejepersonale på en ældre kvindes værelse på et plejecenter og forsøgte at stjæle, hvilket mislykkedes, da politiet kom. De tiltalte

blev idømt 60 dages fængsel og udvisning. Retten lagde bl.a. vægt på, at der var tale om forsøg på tricktyveri fra en ældre borger i dennes hjem.

- Retten i Horsens dom af 9. maj 2018. To tiltalte blev fundet skyldige i bl.a. fire forsøg på indbrudstyverier ved at have forsøgt at skaffe sig adgang til ældre borgeres hjem under påskud af at være fra hospitalet, hjemmeplejen og kommunen med henblik på at stjæle, hvilket dog mislykkedes. Den ene tiltalte blev ligeledes fundet skyldig i at have besiddet en spraydåse til selvforsvar og var tidligere straffet med bødeforlæg for tyveri, mens den anden tiltalte tillige blev fundet skyldig i at have været i besiddelse af ca. 2 gram hash til eget forbrug. Begge idømt 4 måneders fængsel.
- Retten på Frederiksbergs dom af 21. november 2018. Under påskud af at være offentligt ansat eller sygeplejerske skaffede tiltalte sig adgang til en 79-årig borgers lejlighed og stjal en pung indeholdende 30 kr. Tiltalte var tidligere straffet for ligeartet kriminalitet og forholdet var begået i prøvetiden for prøveløsladelsen. Tiltalte blev idømt en fællesstraf på 5 måneders fængsel, der omfattede en reststraf på 102 dage.
- Retten i Roskildes dom af 2. april 2019. Tiltalte blev fundet skyldig i to tilfælde af indbrudstyveri og to tilfælde af forsøg herpå over for ældre borgere. Tiltalte var tidligere straffet for berigelseskriminalitet med hurtig recidiv. Tiltalte blev idømt 6 måneders fængsel. Det skal bemærkes, at tiltalte i to af forholdene ikke blev fundet skyldig i at have udgivet sig for at være fra kommunen.

Afslutningsvis skal det bemærkes, at det fremgår af Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om samfundstjeneste, pkt. 5.3.3.1, at der skal udvises tilbageholdenhed med at anvende samfundstjeneste i sager, hvor kriminaliteten er udøvet over for et særligt værgeløst offer, f.eks. ældre der udsættes for tricktyveri.”

3. Som det fremgår af Rigsadvokatens udtalelse, ses domstolene i flere tilfælde som en strafskærpende omstændighed udtrykkeligt at have lagt vægt på, at kriminaliteten retter sig mod ældre og svage borgere. Herudover viser Rigsadvokatens gennemgang af retspraksis, at der idømmes fængselsstraffe for tricktyveri, og at tricktyveri, der sker i beboelse, straffes særligt hårdt. Jeg er tilfreds med at kunne konstatere, at der i flere sager er sket udvisning af den tiltalte. Og jeg er også tilfreds med, at det fremgår af Rigsadvokatmeddelelsen, at der skal udvises tilbageholdenhed med at anvende samfundstjeneste i sager, hvor kriminaliteten er udøvet over for et særligt værgeløst offer, som f.eks. tricktyveri begået mod ældre.